

ERKATOY

Bolaligim – poshsholigim!

№6(10). 2014 y.
iyun

OBUNA INDEKSI:

882

O'YINLAR

ERTAKLAR

KID'S ENGLISH

Orif TO'XTASH

SHAMOLLARNI DOG‘DA QOLDIRIB...

Orif To‘xtash (To‘xtashev) 1976 yil 19 sentabrda Samarqand viloyati Ishtixon tumanidagi Beshbola qishlog‘ida tug‘ilgan. 1993-1998 yillar Samarqand Davlat universitetida jurnalistika ixtisosligi bo‘yicha tahsil olgan. 1998 yilda O‘zbekiston Axborot agentligining nashri - “Respublika” gazetasida ish boshlab, keyingi yillarda “Tasviriy oyina” ijodiy uyushmasida referent va turli gazetalarda muxbir bo‘lib faoliyat ko‘rsatdi. 2001 yildan to hozirgi kunga qadar O‘zbekiston Milliy teleradiokompaniyasi tizimlarida xizmat qilib kelmoqda. Ayni paytda “O‘zbektelefilm” davlat unitar korxonasi direktori o‘rinbosari lavozimida faoliyat ko‘rsatmoqda. 1997 yilda Respublika Ulug‘bek jamg‘armasi mukofoti sovrindori bo‘ldi. O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasi a‘zosi.

—Bolaligimni yodga olsam, avvalo tug‘ilib o‘sgan qishlog‘im, qadrdon uyimiz, hovlimizdagi dovdaraxtlardan tortib, loysuvoq tomlargacha “chiqib olgan” qalin maysalarga yotvolgancha o‘qigan kitoblarim, koptoksevar tengqurlarim bilan “shamollarni dog‘da qoldirganimiz”, mehribon onamning “oqizoq” kulchalari ko‘z oldimdan bir-bir o‘tadi...

Mening bolalik tasavvurlarimni boyitgan, bir so‘z bilan aytganda, meni tarbiyalagan ertak kitoblarga hamisha ta‘zimdaman!

KENGURU

Dam olishga ketyapman,
Dam olish-chun Yaltaga.
Nima qilayin, bolam -
Sig‘mayapti xaltaga?!

OLMANING DEGANI

- Tanishaylik, men - olma, Reklamaga hojat yo‘q,
Nomimga quloq solma. Ta‘mim rosa yoqimli.
Olaver, ikkilanmay, Orrganini quritsang,
Ishtahang bo‘lsin karnay. Qishda yeysan qoqimni!

Ay-yay-yay!

M.MUHAMEDOVA she'ri,
SH.YORMATOV musiqasi.

Allegretto

9

18

26

32

Qaytarish uchun

Tamomlash uchun

Dur-do-na xo'p go'-zal qiz So'z-la-ri ham a-sal qiz Am-mo bir o - da-ti bor

So'r-g'ich-ni qo'y-mas zin-hor Ay yay - yay ay- yay - yay Ay yay - yay

Ov-qat-lan-sa bo-la - lar Dur-do-na so'r - g'ich so' - rar O-lib qo'y-sak

ma - bo - do Yi - g'i - ga la - bin bu - rar Ay - yay - yay

ay - yay - yay Yi - g'i - ga la - bin bu - rar Biz un - ga de - may - miz hech ay - yay - yay

Durdona xo'p go'zal qiz,
So'zlari ham asal qiz.
Ammo bir odati bor,
So'rg'ichni qo'ymas zinhor.
Ay-yay-yay, ay-yay-yay!

Ovqatlansa bolalar,
Durdona so'rg'ich so'rar.
Olib qo'ysak mabodo,
Yig'iga labin burar.
Ay-yay-yay, ay-yay-yay!

Qo'shiq ayolmas yayrab,
Biz kabi yayrab, o'ynab.
So'rg'ichidan bo'shamas,
Bu odat yaxshi emas.
Ay-yay-yay, ay-yay-yay!

So'rg'ichini tashlasa,
Bizday o'ynab yashnasa.
So'rmasa u erta-kech,
Biz unga demaymiz hech.
Ay-yay-yay, ay-yay-yay!

YAXSHILIKNI BILMAGAN QOPLON

Bir kishi bo'sh qopni yelkasiga tashlab kelayotgan ekan. To'satdan u daraxtlar orasida yarador bo'lib yotgan qoplonni ko'rib qolibdi. Qoplon boyagi kishidan:

–Xudo xayringni bersin, meni o'sha qopingga solib ol, – deb iltimos qilibdi.

–Meni yemaslikka so'z berasanmi? – so'rabdi u.

Qoplon, ma'qul degandek bosh qimirlatibdi. Shundan keyin yo'lovchi qoplonni qopga solibdi-da, xuddi o'tin orqalangandek orqalab yo'lga tushibdi.

Ko'p o'tmay qoplonni axtarib yurgan ovchilarga duch kelibdi. Ulardan biri yo'lovchidan:

–Birodar, shu yerdan o'tgan qoplonni ko'rmadingmi? – deb so'rabdi.

–Yo'q, ko'rganim yo'q, – javob beribdi yo'lovchi.

Ovchilar hech nimani payqamay o'tib ketishibdi, shunda yo'lovchi qoplonni qopdan chiqarib yuboribdi.

–Hoy odam bolasi, sen endi mendan qutulib hech qayerga ketolmaysan, men seni yeyman! – debdi qoplon.

–Nega endi meni yemoqchi bo'lib qolding, qoplonvoy? – so'rabdi qoplonni qutqargan. – Axir, men seni o'limdan qutqarib qoldim-ku! Nahotki, hozir o'tib ketgan ovchilarning gaplarini eshitmagan bo'lsang! Men bergan va'damning ustidan chiqdim, sen bo'lsang shartimizni buzyapsan. Agar meni yemoqchi ekansan, yur, sudlashamiz. Mayli, sening qon-qarindoshlaring bizning masalamizni hal qilib berisha qolsin.

Sudga uy hayvonlari bilan yirtqich hayvonlar yig'ilishibdi.

Birinchi bo'lib sirtlon gapiribdi:

–Menimcha bu odamni yeyish kerak, – debdi u.

Undan keyingi navbatda gapirgan hayvonlarning hammasi bir

og'izdan:

–Bu odam yeyilishi kerak, – deb qoplonning fikrini ma'qullabdilar.

Nihoyat, navbat maymunga kelibdi.

–Qani, menga ko'rsat-chi, qanday qilib sen qoplonni halokatdan saqlab qolding? – debdi u.

Yo'lovchi qopini ochib, ichiga qoplonni qamab olibdi.

–Yaxshi, debdi maymun, – ana endi qopning og'zini bog'la.

Yo'lovchi maymun buyurganday qilibdi.

–Ana endi, bir marta unga nayza tiqib oldi-da, menga ko'rsat o'shanda men o'z fikrimni aytaman, – debdi maymun.

Yo'lovchi qopga nayza sanchibdi, yaxshilikni bilmagan qoplonni o'ldiribdi.

Shuning uchun ham: – Qoplonni dumidan ushlama, ushladingmi, qo'yib yuborma, – deyiladi.

KATTA BO'LSAM, RASSOM BO'LAMAN!

Jurnalimizning bugungi qahramoni 3 yoshdan 15 yoshgacha bo'lgan bolalar o'rtasidagi "Yer kurrasida tinchlik" mavzusida o'tkazilgan rasmlar tanlovida Respublikada 1-o'rin sohibasi bo'lgan Donoxon Haitova.

Donoxon 2007 yil qish chillasida Xorazm viloyatining Xiva tumanida tug'ilgan. U hozirda Xiva tumanidagi ikkinchi sonli maktabgacha ta'lim muassasasi tarbiyalanuvchisi.

Bog'chada uni hamma erkalatib "dono qizim hammadan ham a'lo qizim", deb chaqirishadi. Donoxon sportning badiiy gimnastika turi bilan shug'ullanadi.

Qo'shiq aytishga juda qiziqadi, sevimli mashg'uloti rasm chizish. Kelajakdagi orzusi katta rassom bo'lish.

Durdona AZIZOVA tayyorladi.

Muxlislardan maktublar

Aziz o'quvchi, "Bolajonim – chaman bog'im" tanloviga otanalarimizdan juda ko'plab maktublar oldik. Ularga minnatdorchilik bildirgan holda ba'zi maktublaridan parcha keltirishni lozim topdik.

...Farzandlarimni o'qishlariga omad, kelajakda yaxshi kasb egasi bo'lishini tilayman. Vatanimizga yordamini ayamaydigan, mehribon bo'lishlarini tilayman va istayman...

UZOQBOYEVA Farida, Samarqand sh.

...Sen mening dunyodagi eng ulug' boyligimsan. Sening labingda tabassum ko'rsam, o'zimni dunyodagi eng baxtli ona hisoblayman...

ASHRAPOVA Zamira, Kogon sh.

...Qadring non qadridek qadrli, hayoting asal kabi shirin, asrlar singari uzun, asarlar singari sermazmun bo'lsin. Dunyodagi barcha ezgu niyatlar senga hamroh bo'lsin...

RAHIMOVA Husniya, Ishtixon t.

...Men ham qizlarimni Zulfiyaxonim qizlari kabi, o'g'illarim esa O'zbekiston bayrog'ini yuqori ko'tarib dunyo kezadigan mard jasur o'g'lonlar bo'lishlarini istab qolaman...

ESONOVLAR oilasi, G'ujduvon t.

...Suyangan tog'im, ishongan bog'im, ko'rар ko'zim, aytar so'zim bo'lib, vatanparvar va oilaparvar farzandlar bo'lsin. Ota-ona uchun eng yaxshi mukofot bu – el ichida hurmat topib, "otangga rahmat" degan so'zni eshitib yuradigan farzand yetishtirishdir...

JO'RAYEV Xayrullaning oyijonisi. Samarqand sh.

... Bu dunyoda hayotning mazmunin, ko'rdim sizning ko'zingizdan, Duru-marvaridlar shodasi, jilvalansin har bir aytgan so'zingizdan...

HAMROYEVA Dildora, Toshkent sh.

Tahririyatdan: Tanlovga muxlislardan kelayotgan xatlar oqimi ko'pligi sababli tanlov g'oliblari jurnalning keyingi sonida e'lon qilinadi.

LOOK AND TICK

My name is Erkatoy

Do the laundry

✓
 X

Season: summer...

Tom is opening the window

I'm little. I'm grey.
My nose is sport.
My tail is lang. I'm...

It is nine o'clock

✓ X

Pick up fruit

✓ X

Undress

✓ X

I'm hungry

✓
X

Dragonfly

✓ X

✓ X

✓ X

✓
X

Goat-echki
Kid-uloqcha

Donkey-eshak
foal-xo'tikcha

Cat-mushuk
Kitten-mushukcha

Dog-kuchuk
Puppy-kuchukcha

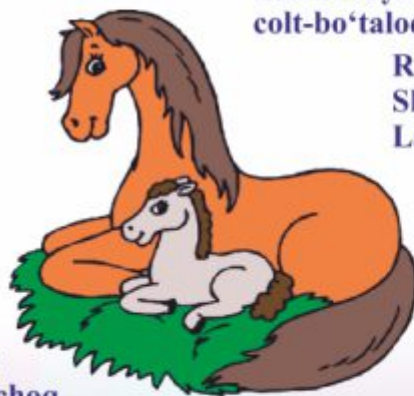

Camel-tuya
colt-bo'taloq

Cow-sigir
Bull-buqa
Calf-buzoqcha

Horse-ot
Foal-toychoq

Ram-qo'chqor
Sheep-qo'y
Lamb-qo'zichoq

Bilimdon va Zumradga raqamlarni to'g'ri davom ettirishda yordam bering.

Bu jadvalda raqamlarni teng 4 qismga bo'ling. Har bir bo'limdagi raqamlarning yig'indisi 34 ga teng bo'lsin.

1	9	16	7	12	5	4	11
8	15	10	2	13	6	3	14

RASMDA NIMALAR TASHVIRLINGAN? ILARNI TOPIB BO'YING.

MIXNING BOLG'AGA YOZGANI

O'ylab ko'rsam, vazifang -
Birgina "to'q-to'q" ekan.
Do'stman, deganing bilan,
Oqibating yo'q ekan.

- Men seni do'st deb yursam,
Nomard ekansan bolg'a!
Boshimdan uraverib,
Keltirding qanday holga?

Umidlarim ko'p edi,
Barini to'kib ketding.
Mador bo'lish o'rniga,
Belimni bukib ketding.

Endi mening hayotim,
Barbod bo'lgani tayin.
Shu holdan kelib chiqib,
Senga bir so'z aytayin.

Nasihatmas, bu - niyat,
Doim ishi olg'a bo'l!
Har zarbda ham do'st boshin,
O'pib qaytgan bolg'a bo'l.

ZEBRA

Kim chizgan ustidagi
Qator-qator chiziqni?
Yo birov xo'p savagan—
Qamchilarning izimi?

KAPALAK

Dillarni yayratar-da,
O'zi ham shod yashaydi.
Tegmas g'ashga, asabga
Kir, xira pashshaday u.

Quv nar to'yib simirib
Gul chechakning xush atrin,
Qisqagina hayoti
Bir umrlik ibratdir.

YOZ TONGGI

Chekinadi qora g'am-zulmat,
Yorishadi yuzi osmonning.
Dalalarni oladi chulg'ab
Oppoq shodlik kabi yoz tongi.

Sevinchdan ko'z yoshlar maysa-o't,
Yig'loq chigirtkalar ovunar.
Ichlariga sig'may quvonchi
«Tars» yorilib ketar qovunlar.

KURKA

Birov rosa jahlini
Chiqarganmi kurkaning,
Nega yurar u doim
G'azablanib-hurpayib?

O'yinning boshida avval ikki kishi tanlab olinadi: biri – do'konga rang bo'yoqlar sotadigan, ikkinchisi – xaridor. Qolgan o'yinchilar – rang bo'yoqlari bo'lib ishtirok etadilar. Har bir o'yinchi qaysi rangni – qizil, yashil, sariq... tanlashini o'zi hal qiladi. Sotuvchining orqasida bo'yoqlar turadi.

Xaridor kelib: –Taq-taq!

Sotuvchi:–Nimaga kelding?

–Rangli bo'yoqqa.

–Qaysi rang kerak?

–Ko'k!

–Bunaqa rang yo'q! (agar haqiqatdan ham bunday rang yo'q bo'lsa, sotuvchi: ko'k rangli biron(maysami, bargmi) nima topib kelishini buyuradi)

Agar shu rang bo'lsa, ko'k rangli o'yinchi tezlik bilan bolalar ichidan chiqadi-da, yugurib qochib ketadi. Xaridor uni quvib yetib olishi kerak. Agar ushlab olsa, keyingi gal xaridor o'sha qo'lga tushgan rangdagi o'yinchi bo'ladi. O'yin shu tariqa davom etadi.

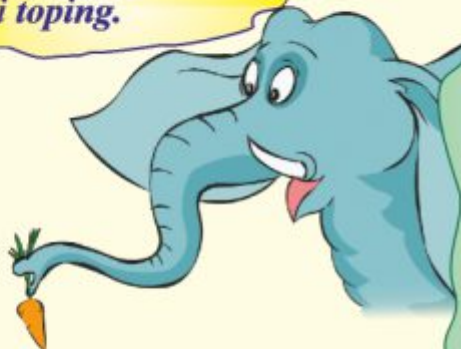
*Yelimqog'ozdan
yo'lbarschanning
rasmni olib,
yopishtiring va unga
qarab rasmni bo'yang.*

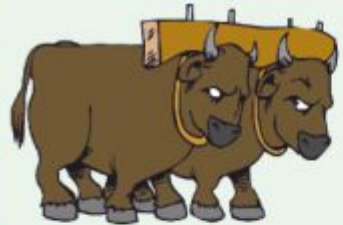
Sehrgarning ro'moli ostidan ushbu hayvonlarni toping.

YEGAN SARI YEGING KELAR...

Yozning jazirama kunlari kishiga orom beradi. Ayniqsa, siz erkatoylar uchun rohatijon ne'mat, bu nima – muzqaymoqdir. Muzqaymoq juda qadimda, iqlimi issiq Sharq mamlakatlarida kashf qilingan bo'lib, uni O'rta Osiyo xalqlari "yaxqaymoq" deb atashgan. Eron va Hindistonni zabt qilgan Iskandar Zulqarnayn askarlari ushbu mamalakatlarining aholisi issiq kunlarda allaqanday "yaxlatilgan sutni" shimib yurganliklarini ko'rib hayratda qoladilar. Buni qarang, shu davrdan boshlab muzqaymoq shirinliklar qatoriga kirib kelgan. Ma'lum bo'lishicha, sut yoki qaymoqqa asal, tuxum, vanil qo'shib muzlatilar va maxsus ko'zalarda saqlanar ekan.

Yomon joylarda ko'rib,
Deysan irkit to'ng'izmi?
Nomini topasan tez,
«Go'ng»ga qo'shsang «qo'ng'iz»ni.

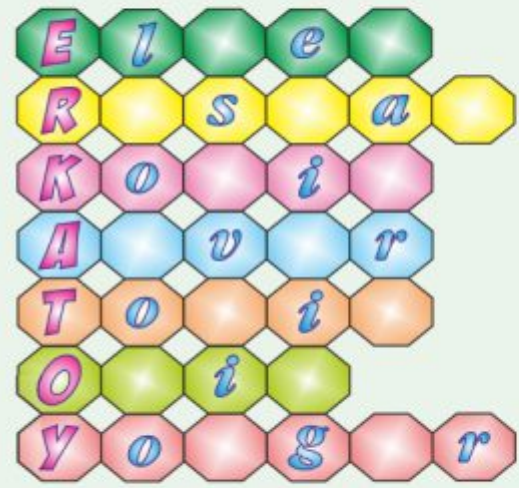
Qadimda xo'p ishlagan,
Omoch tortib, yer surib,
Endi traktor ishlar.
U yotar yeb, semirib.

Doim uyga bir nima,
Tashigani, tashigan.
Yaxshiyam mittigina,
Filday emas yaxshiyam.

Chiqmasa ham narvonga,
Yetadi bo'yi tomga.
Bo'yni uzunki, biram,
Xuddi ko'tarma kran.

Erkatoylar, bu boshqotirmadan
o'g'il bolalarning ismini toping-chi?

Kalitning shakliga mos
keladigan rangni toping.

ф	р	у	к	т	ы	о	в	о	щ	и	п
г	м	о	р	к	о	в	ь	в	и	ш	о
р	о	г	у	р	е	ц	р	е	д	н	м
у	я	к	л	у	б	н	и	к	и	я	и
ш	б	а	р	б	у	з	г	а	с	а	д
а	л	к	а	п	у	с	о	с	ч	б	о
с	о	б	а	к	л	т	р	в	е	р	р
л	к	н	а	ж	а	а	о	ё	с	и	к
и	а	т	ы	к	в	а	х	к	н	к	и
в	п	е	р	с	и	к	а	л	о	о	в
а	в	и	н	о	г	р	а	д	к	с	и

фрукты, овощи, груша, слива, морковь, вишня, огурец, редис, помидор, киви, яблоко, клубника, арбуз, горох, чеснок, абрикос, капуста, баклажан, свёкла, персик, виноград.

Раздели на две части

фрукты	овощи

Наше тело

Shahnoza SALOHIDDINOVA,
104-maktab 4-^o sinf o'quvchisi.
Toshkent sh.

Shaxinabonu G'ULOMOVA,
1-maktab 2-^o sinf o'quvchisi.
Qorovulbozor t.

Botir ABULQOSIMOV,
9-maktab 4-^o sinf o'quvchisi.

Dilnura BARRIDDINOVA,
1-maktab 3-^o sinf o'quvchisi.
Samarqand sh.

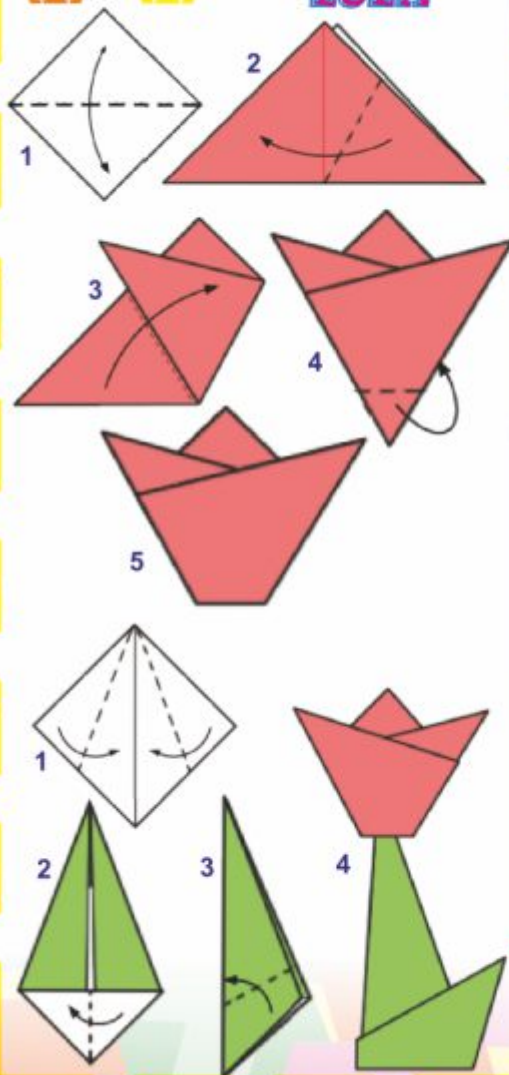
Gulchehra TURSUNOVA,
26-maktab 4-^o sinf o'quvchisi.
Ishtixon t.

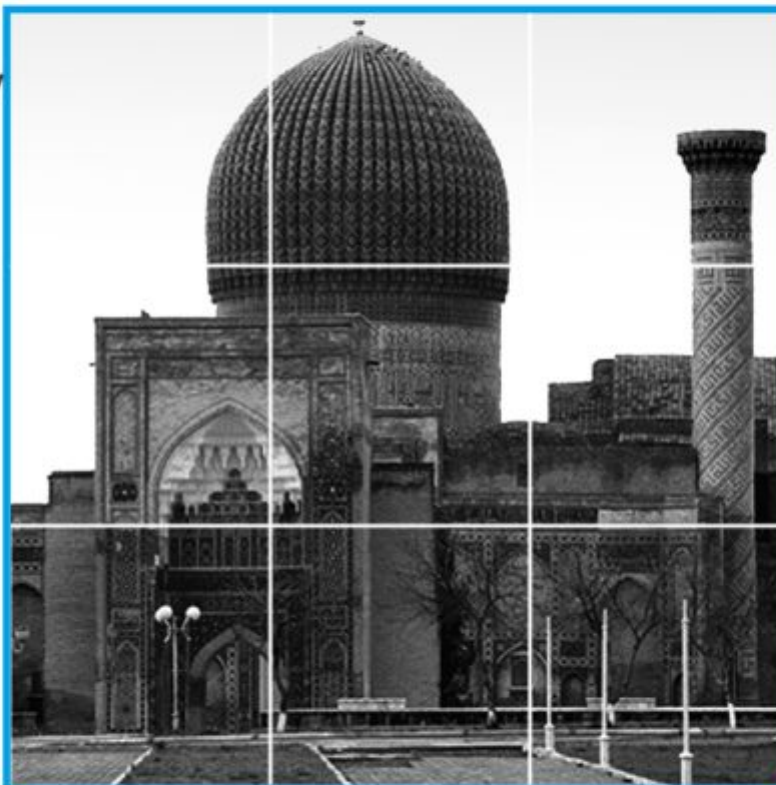
Bekjon SAYDULLAYEV,
9-maktab 4-^o sinf o'quvchisi.
Oqdaryo t.

Azamat ASATULLAYEV,
20-maktab 4-sinf o'quvchisi.
Shofirkon t.

Ushbu rasmda qaysi tarixiy obida tasvirlangan? Rasmni rangli qismlarini yelim-qog'ozdan kesib, o'z joyiga joylashtiring.

Sahifalar O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasining Yoshlar bo'limi bilan hamkorlikda tayyorlandi.

Ma'naviy-ma'rifiy, adabiy-badiiy nashr

Jurnal oyda bir marta chiqadi

MUASSIS:
"Matbuot info
media servis" MChJ

Muharrir: Durdona AZIZOVA

Loyiha muallifi:
Nodir YUSUPOV

TAHRIR HAY'ATI:
Iqbol MIRZO (hay'at raisi)
Shermat YORMATOV
Bahodir SHAROFOV
Vohid LUQMON
Orif TO'XTASH
Nodir JONUZOQ

Mas'ul kotib:
Gavhar ABDURAHMONOVA

Jurnal 03.12.2013 y. O'zbekiston
Matbuot va axborot agentligidan
0832 raqamli guvoohnoma olgan.

Tahririyat manzili:
100011. Toshkent shahri,
A.Navoiy ko'chasi, 16-^{XX} uy,
415-xona. Tel: 8(595) 196-58-34;

"Sano Standart" MChJ
bosmaxonasida chop etildi.
Manzil: Toshkent sh. Olimazor tumani
Shiroq ko'chasi 100-uy.

Buyurtma raqami -
Bichimi - 70/100 1/16
Nusxasi - 15 000

Jurnal "Erkatoy" tahririyati kompyuterlarida
sahifalandi. Sahifalovchi:
Anvarjon MIRZAALIYEV

Jurnal qahramonlari suratlaridan foydalanish
tahririyat ruxsati bilan amalga oshirildi.

SOGʻLOM BOLAJON

“Sogʻ tanda – sogʻlom aql”,
 Demish bunda donolar.
 Baxsh etadi bu naql –
 Umrimizga maʼnolar.
 Quloq sol, ey bolajon,
 Koʻzim oqu-qorasi.
 Vatanningdir jonajon –
 Ikki daryo orasi.
 Ijobatdir bunda sen
 Orzu qilsang neniki.
 Maqsadlaring boʻlsa keng
 Jumla-jahon seniki!
 Oʻzligiga oʻzi bek –
 Avlodsan, jonim bolam!
 Yurtboshimiz aytgandek:
 “...Hech kimdan emassan kam!”
 Yaramoqlik qanday baxt –
 Elu-yurtning koriga!
 Shukrona qil hamma vaqt
 Shu Vatanning boriga!
 Bu oʻlkada har farzand
 Boʻlgʻay sogʻlom bolajon.
 Boshingni tutib baland –
 Ulgʻay, sogʻlom bolajon!

Orif TOʻXTASH.

DIQQAT, YANGI TANLOV!

OʻQITUVCHILAR UCHUN

“ALPOMISH va BARCHINOY”

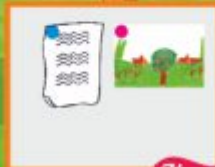
Sovgʻialar
sizniki

Televizor

Uyati telefon
apparati

Magnit
taxtasi

Tanlov sharti: Muhtaram(a) ustozlar, siz tarbiyalagan va tarbiyalayotgan farzandlarimiz mustaqil ona yurtimizning haqiqiy yosh avlodi, bugungi kunning Alpomishlari hamda Barchinoylaridir.

Oʻzingiz taʼlim berayotgan oʻquvchilar haqida bizga yozib yuboring. Bugungi kun bolalariga eng yaxshi taʼrif bergan ishtirokchi tanlov gʻolibi hisoblanadi.

